PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 25 päivänä tammikuuta 2012,

viljan tuottajille ja viljaa kerääville osuuskunnille Kreikassa myönnetyistä valtiotuista

SA 27354 (C 36/10, ex NN 3/10, ex CP 11/09)

(tiedoksiannettu numerolla K(2011) 9335)

(Ainoastaan kreikankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2012/320/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti [1] ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komissio sai 18 päivänä marraskuuta 2008 sähköpostitse tietoja tuesta, jota Kreikan valtion väitettiin antaneen viljaa tuottaville tiloille ja viljaa keräävälle osuustoimintaliitoille. Väitetty tuki olisi annettu korottomina lainoina. Komissio pyysi 21 päivänä marraskuuta 2008 päivätyllä kirjeellä Kreikan viranomaisia antamaan tietoja edellä mainitusta tuesta.

(2) Komissio pyysi 24 päivänä marraskuuta 2008 päivätyllä kirjeellä kantelijoita toimittamaan täytetyn kantelulomakkeen. Komissio sai kyseisen lomakkeen 8 päivänä tammikuuta 2009.

(3) Komissio ei ollut kantelulomakkeen vastaanottamisen jälkeenkään saanut vastausta Kreikan viranomaisilta 21 päivänä marraskuuta 2008 päivättyyn kirjeeseensä, joten se lähetti Kreikan viranomaisille toisen, 23 päivänä tammikuuta 2009 päivätyn kirjeen, jossa se pyysi tietoja edellä mainitusta toimenpiteestä. Komissio ei saanut vastausta kyseisessä kirjeessä mainitussa määräajassa, joten se lähetti Kreikan viranomaisille muistutuksen 24 päivänä maaliskuuta 2009.

(4) Kreikan viranomaiset lähettivät komissiolle 14 päivänä toukokuuta 2009 päivätyn kirjeen, jossa oli ainoastaan joitakin tietoja väitetystä tuesta. Sen jälkeen komissio toimitti Kreikan viranomaisille 11 päivänä kesäkuuta 2009 päivätyn toisen tietopyynnön, jossa oli yksityiskohtaisia kysymyksiä väitetystä valtiontuesta.

(5) Kreikan viranomaiset pyysivät 20 päivänä heinäkuuta 2009 lisäaikaa tietojen toimittamista varten 30 päivään elokuuta 2009. Komissio hyväksyi 23 päivänä heinäkuuta 2009 päivätyllä kirjeellä määräajan pidentämisen. Kreikan viranomaiset pyysivät 1 päivänä syyskuuta 2009 sähköpostilla mainitun määräajan pidentämistä vielä yhdellä kuukaudella. Komissio hyväksyi 14 päivänä syyskuuta päivätyllä kirjeellä määräajan pidentämisen jo toisen kerran, tällä kertaa 30 päivään syyskuuta 2009.

(6) Kun komissio ei ollut saanut vastausta yli kahdessa kuukaudessa, se toimitti 1 päivänä joulukuuta 2009 Kreikan viranomaisille muistutuksen, jossa se antoi Kreikalle vielä kuukauden ylimääräisen määräajan tietojen toimittamiseksi. Muistutuksessa komissio kiinnitti Kreikan viranomaisten huomion siihen, että jos vastauskirjettä ei tule määräajassa, komissio vaatii päätöksellä, jäljempänä 'tietojen antamista koskeva välipäätös', tietoja annettavaksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 [2] (*) 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Lisäksi asia kirjattiin 26 päivänä tammikuuta 2010 ilmoittamattomien tukien rekisteriin numerolla NN 3/10.

[1] EUVL C 90, 22.3.2011, s. 11.

[2] EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

(*) Myöhemmin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 88 artikla. EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklasta tulee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 107 ja 108 artikla 1 päivästä joulukuuta 2009.

(7) Komission asettama määräaika kului eivätkä Kreikan viranomaiset toimittaneet tietoja. Sen vuoksi komissio vaati 10 päivänä maaliskuuta 2010 tehdyllä päätöksellä asetuksen (EY) N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti Kreikan viranomaisia antamaan pyydetyt tiedot.

(8) Kreikan viranomaiset vastasivat 19 päivänä maaliskuuta 2010. Kreikan viranomaiset väittivät vastanneensa komission 1 päivänä joulukuuta 2009 päivättyyn kirjeeseen 9 päivänä helmikuuta 2010 päivätyllä kirjeellä. Komissio pyysi 17 päivänä toukokuuta 2010 päivätyssä kirjeessä vastauksia muutamiin lisäkysymyksiin. Se myös pyysi Kreikan viranomaisia esittämään todisteen 9 päivänä helmikuuta 2010 päivätyn kirjeen lähettämisestä, jonka ne väittivät toimittaneensa komissiolle. Sillä välin kantelijat toimittivat komissiolle lisätietoja kyseisestä tuesta. Komissio toimitti Kreikan viranomaisille 18 päivänä kesäkuuta 2010 vielä yhden kirjeen, jossa se antoi Kreikan viranomaisille mahdollisuuden esittää uusia tietoja. Kreikan viranomaiset vastasivat 17 päivänä toukokuuta 2010 päivätyllä kirjeellä, mutta ne eivät toimittaneet todistetta 9 päivänä helmikuuta 2010 päivätyn kirjeen lähettämisestä. Kreikan viranomaiset vastasivat lisäksi 30 päivänä syyskuuta 2010 komission 18 päivänä kesäkuuta 2010 lähettämään kirjeeseen.

(9) Komissio ilmoitti Kreikalle 15 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely kyseisestä tuesta. Kreikan viranomaiset toimittivat 21 päivänä tammikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa komission 15 päivänä joulukuuta 2010 tekemästä päätöksestä. Komissio toimitti Kreikan viranomaisille lisäkysymyksiä 5 päivänä toukokuuta 2011 päivätyllä kirjeellä, johon Kreikan viranomaiset vastasivat 6 päivänä kesäkuuta 2011.

(10) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([3]). Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa toimenpiteestä. Komissio sai huomautuksia yhdeltä asianomaiselta, jonka mukaan kyseiset toimenpiteet olivat sääntöjenvastaisia. Nämä huomautukset välitettiin Kreikan viranomaisille, jotka toimittivat omat huomautuksensa 1 päivänä joulukuuta 2011 päivätyllä kirjeellä.

II TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

II.1. **Kantelu**

(11) Komissio sai 18 päivänä marraskuuta 2008 sähköpostitse tietoja tuesta, jota Kreikan valtion väitettiin antaneen viljaa tuottaville tiloille ja osuustoimintaliitoille. Kyseisen kantelun mukaisesti tukea olisi annettu korottomina lainoina 150 miljoonaa euroa vilja-alan osuustoimintaliitoille.

II.2. **Tausta**

(12) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan kreikkalaiset maanviljelijät kylvivät vuoden 2008 aikana 60 000 hehtaaria enemmän maissia edelliseen vuoteen verrattuna. Se johti merkittävään maissin ylituotantoon ja näin ollen hintojen laskuun. Sama koskee myös vehnää. Tästä syystä ja talouskriisin takia Kreikan valtio päätti tukea kreikkalaisia tuottajia.

(13) Kreikan viranomaisten mukaan tuki myönnettiin tuottajaorganisaatioille eli osuustoimintaliitoille. Osuustoimintaliitoilla ei ollut tarvittavaa pääomaa maanviljelijöiden tulojen tukemiseksi eivätkä ne saaneet lainaa rahoitusmarkkinoilta talouskriisin vuoksi. Kreikan viranomaiset totesivat myös, että jos osuuskunnat olisivat myyneet keräämänsä viljan talvella 2008, hinnoissa olisi ollut huomattava pudotus ja tuottajille olisi aiheutunut merkittävää hävikkiä. Näin ollen välttääkseen viljojen hintojen laskun ja turvatakseen maanviljelijöille vähimmäistulot Kreikan valtio päätti myöntää osuustoimintaliitoille ja välillisesti maanviljelijöille (jotka olivat toimittaneet tuotantonsa osuuskunnille) tukea lainoina, joilla on valtiontakaus ja korkotuki. Kreikan viranomaisten mukaan lainat myönnettiin osuustoimintaliitoille annettavaksi tuottajien käyttöön osuustoimintaliiton ostamia ja vastaanottamia viljamääriä vastaan vuoden 2008 aikana. Viljamarkkinoilla jatkuneen kriisin vuoksi Kreikan viranomaiset jatkoivat lainojen takaisinmaksuaikaa 30 päivään syyskuuta 2010.

II.3. **Toimenpide**

(14) Kreikan viranomaiset tekivät useita päätöksiä kyseisten tukien myöntämisestä.

(15) Talous- ja valtiovarainministeriön 8 päivänä joulukuuta 2008 tekemässä päätöksessä nro 56700/B.3033 säädetään muun muassa seuraavaa:

”1 § Annetaan korkotukea lainoille, joita luottolaitokset myöntävät vuoden 2008 aikana osuustoimintaliitoille ja maan alkutuotannon maatalousosuuskunnille annettavaksi tuottajien käyttöön vuonna 2008 ostettuja ja toimitettuja viljamääriä vastaan. Lainoille myönnetään korkotukea niiden myöntämispäivästä. […]

3 § Edellä mainittujen lainojen laina-aika alkaa niiden myöntämispäivästä ja jatkuu niiden erääntymispäivään, joka on viimeistään 30.9.2009 […].”

([3]) Ks. alaviite 1.

(16) Talous- ja valtiovarainministeriön 9 päivänä joulukuuta 2008 tekemässä päätöksessä nro 2/88675/0025 säädetään muun muassa seuraavaa:

"1) Kreikan valtion sataprosenttinen takaus myönnetään lainoille, jotka luottolaitokset myöntävät osuustoimintaliitoille ja maan alkutuotannon maatalousosuuskunnille annettavaksi tuottajien käyttöön vuonna 2008 ostettuja ja toimitettuja viljamääriä vastaan säädöksen nro 2322/1995 säännösten mukaisesti. Tätä päätöstä sovelletaan lainoihin, jotka luottolaitokset ovat myöntäneet vuoden 2008 aikana osuustoimintaliitoille ja alkutuotannon maatalousosuuskunnille viljan ostamista varten, niiden myöntämispäivästä alkaen. Jo myönnettyjen lainojen kokonaismäärä saa olla enintään 150 miljoonaa euroa. […]

3) […] Jos lainan maksamatta olevaa määrää ei makseta eräpäivään mennessä, kyseinen määrä erääntyy ja tulee perimiskelpoiseksi. Valtion takaamien ja sen maksettavaksi jääneiden luottosaatavien osalta pankkien on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa lainan erääntymisestä talous- ja valtiovarainministeriön päätöksessä nro 2/478/0025/4.1.2006 (virallinen lehti nro B 16, 13.1.2006) määrätyt asiakirjat. […]"

(17) Talous- ja valtiovarainministeriön 29 päivänä syyskuuta 2009 tekemällä päätöksellä nro 46825/B.2248 ja 2 päivänä lokakuuta 2009 tekemällä päätöksellä nro 2/69591/0025 lainojen erääntymispäivää jatkettiin 30 päivään syyskuuta 2010.

(18) Maaseudun kehittämisen ja elintarvikeasiain ministeriön 9 päivänä joulukuuta 2008 tekemässä päätöksessä nro 8264 määrätään 150 miljoonan euron suuruisen summan jakamisesta 57 osuustoimintaliitolle. Lisäksi viitataan 12 päivänä marraskuuta 2008 tehtyyn hallituksen komitean päätökseen, joka koskee lainojen myöntämistä osuustoimintaliitoille ja niiden jäsenille 150 miljoonan euron edestä.

(19) Maaliskuun 19 päivänä 2010 toimitetun Kreikan viranomaisten kirjeen mukaan kaikki lainat (yhtä lukuun ottamatta) myönsi Kreikan maatalouspankki eli Agrotiki Trapeza tis Elladas, jäljempänä 'ATE'. Kreikan viranomaiset lisäsivät, että korkotuki ja valtiontakaus vilja-alalla olivat tarpeellisia toimenpiteitä hintojen laskun välttämiseksi vuoden 2008 aikana. Hintojen lasku johtui viljan ylituotannosta Kreikassa. Kyseisessä kirjeessä Kreikan viranomaiset ilmoittivat mielipiteenään, että valtion myöntämää pientä luottojärjestelyä ei voida katsoa valtiontueksi, koska se ei vääristä eikä uhkaa vääristää kilpailua eikä sillä ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kreikan viranomaiset lisäsivät, että kyseisen toimenpiteen hyöty kullekin tuottajalle on vähäinen.

(20) ATE:n ja osuustoimintaliittojen välisen luottosopimuksen, jäljempänä 'luottosopimus', 1 artiklan mukaan pankki myöntää lainan siihen tarkoitukseen, että lainanottajat käyttävät sen vuonna 2008 tuotetun viljan ostamiseen ja vastaanottamiseen.

(21) Lainan myöntämisen ehdoista Kreikan viranomaiset mainitsevat, että sen korko vastasi niiden Kreikan valtion 12 kuukauden obligaatioiden korkoa, jotka laskettiin liikkeeseen juuri ennen päivää, jona korko alkaa juosta, lisättynä 30 prosentilla. Viranomaiset väittivät myös, että ATE:n ja osuustoimintaliittojen välisessä luottosopimuksessa on yksi ehto, joka osoittaa, ettei kyse ole valtiontuesta. Kyseisessä ehdossa todetaan seuraavaa: "Ennen lainan maksamista edunsaajan on allekirjoitettava Kreikan valtion kanssa – pankki edustaa tässä valtiota – lainan vakuutta koskeva sopimus, joka koskee tuotteita, sivutuotteita ja muuta irtainta omaisuutta, jota tällä lainalla hankitaan, ja kaikkia hyödykkeitä ja tavaroita, jotka ovat hänen hallussaan tai hallittavissaan, säädöksen nro 2844/2000 säännösten mukaisesti." Toisin sanoen osuustoimintaliitot antavat valtiolle (jota edustaa ATE) vakuuden, joka koskee osuustoimintaliittojen lainalla ostamia tuotteita.

(22) Lokakuun 26 päivänä 2010 tehtiin talous- ja valtiovarainministeriön päätös nro 2/21304/0025, jossa todetaan seuraavaa:

"A Osuustoimintaliitoille ja maan alkutuotannon maatalousosuuskunnille, joille myönnettiin Kreikan valtion takaamia lainoja talous- ja valtiovarainministeriön päätöksellä nro 2/88675/0025/9.12.2008, sellaisena kuin se on voimassa, annetaan mahdollisuus maksaa Kreikan valtion 30.9.2010 takaamat lainansa edellä mainitun päätöksen mukaan seuraavasti:

Sopimuksen mukainen laina-aika on viisi vuotta. Laina (pääoma ja korot) on maksettava takaisin erissä kuuden kuukauden välein siten, että ensimmäinen maksuerä on suoritettava 30.3.2011 ja viimeinen 30.9.2015.

Sen lisäksi jokainen lainanottaja maksaa vuosittain Kreikan valtiolle lainan päättymiseen saakka takausmaksun, joka on 2 prosenttia lainan maksamatta olevasta määrästä. Ensimmäinen takaisinmaksu suoritetaan ensimmäisen lyhennyksen yhteydessä 30.3.2011.

Kreikan valtion hyväksi tehdyt viljaa koskevat vakuudet kumotaan.

Sopimuksen mukaan lainan korko määräytyy kunkin luottolaitoksen samanlaisen lainatyypin voimassa olevan koron mukaan. […]"

III **KREIKAN HUOMAUTUKSET**

(23) Kreikan viranomaiset väittivät 21 päivänä tammikuuta 2011 päivätyssä vastauksessaan, että niin lainoille myönnetyn korkotuen kuin valtiontakauksenkin arvioinnissa on otettava huomioon komission tiedonanto "Tilapäiset yhteisön puitteet valtiontukitoimenpiteille rahoituksen saatavuuden turvaamiseksi tämänhetkisessä finanssi- ja talouskriisissä" ([4]), jäljempänä 'tilapäiset puitteet'. Kreikan viranomaiset väittivät erityisesti, että kyseisiä lainoja myönnettiin finanssi- ja talouskriisin aikana vuonna 2008 ja 2009 ja että kyseisten toimenpiteiden tarkoituksena oli selviytyä tuolloisesta kriisistä.

(24) Kreikan viranomaiset väittivät myös, että lopullisten tuensaajien (liiton jäsenten) suuren määrän vuoksi kunkin tuensaajan korottomasta lainasta saama hyöty oli niin vähäinen, ettei sillä voida katsoa olevan vääristäviä vaikutuksia.

(25) Kreikan viranomaiset väittivät lisäksi, että kunkin lainanottajan velvollisuus maksaa vuosittain 2 prosentin vakuutusmaksu, kuten ministeriön päätöksessä nro 2/21304/0025/26.10.2010 määrätään, sulkee pois valtiontuen mahdollisuuden.

(26) Kreikan viranomaiset toistavat 1 päivänä joulukuuta 2011 päivätyssä kirjeessään useita väitteitä, jotka esitettiin menettelyn aikana kyseisten toimenpiteiden soveltamisen tarpeesta ja sen syistä. Ne väittävät myös, että ministeriön päätöksen nro 2/21304/0025/26.10.2010 antaminen ja koron soveltaminen lainojen uudelleenjärjestelyyn (sama korko kuin kunkin luottolaitoksen samantyyppisiin lainoihin soveltama korko) tarkoittavat, että korkotukeen ei sisälly tukea. Ne lisäävät myös, että vuoden 2009 ja 28 päivän marraskuuta 2011 välisenä aikana valtion myöntämä korkotuki oli 7 762 113 euroa.

IV. **TUEN ARVIOINTI**

IV.1 **Onko kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta tuesta?**

(27) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(28) Ennen kuin komissio arvioi, täyttääkö kyseinen toimenpide SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan edellytykset, se haluaa korostaa, että säännöksen perusteella on tarkasteltava kahta toimenpiteeseen sisältyvää seikkaa: a) korkotuki ja b) valtiontakaus.

IV.1.1 *Korkotuki*

(29) Korkotuki, jota Kreikan valtio myönsi osuuskunnille ministeriön päätöksen nro 56700/B.3033/8.12.2008 mukaisesti, täyttää kaikki SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan edellytykset. Kreikan valtion myöntämä tuki on selkeä etu, kun otetaan huomioon, että laina oli käytännössä koroton. Tuen välittömät edunsaajat ovat osuuskuntia. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että valtion myöntämien lainojen tarkoituksena oli kreikkalaisten maanviljelijöiden tulojen nostaminen korottamalla keinotekoisesti hintaa, jolla tuottajat myyvät viljaa osuuskunnille, tuen välilliset edunsaajat ovat maanviljelijöitä (tuottajia). Loppujen lopuksi myös valikoivuutta koskeva edellytys täyttyy, jos tuen edunsaajat ovat ainoastaan kyseisiä osuuskuntia ja viime kädessä maanviljelijöitä, jotka ostivat tai tuottivat viljaa Kreikassa vuonna 2008. Korkotukea myönnettiin ennen ministeriön päätöksen nro 2/21304/0025/26.10.2010 soveltamista ja ennen lainojen uudelleenjärjestelyä, jolloin määrättiin, että lainan korko on kunkin luottolaitoksen samanlaisten lainatyyppien voimassa oleva korko.

(30) Kun on kyse kilpailun vääristymisestä, tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan se seikka, että vahvistetaan ainoastaan yhden yrityksen kilpailuasemaa antamalla sille taloudellista etua, jota se ei tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa olisi voinut saada, saattaa vääristää kilpailua ([5]). Tuki yritykselle näyttää vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siinä tapauksessa, että kyseistä tukea käytetään EU:n avoimilla sisämarkkinoilla ([6]). Lisäksi tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ei ole olemassa kynnystä tai prosenttimäärää, jonka alittuessa voitaisiin katsoa, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei kohdistu vaikutuksia. Tuen suhteellisen alhainen määrä tai tukea saavien yritysten pieni koko ei sulje ennakolta pois sitä mahdollisuutta, että tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ([7]). EU:n sisällä käydään merkittävää viljakauppaa. Sen vuoksi kyseessä oleva toimenpide uhkaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(31) Edellä esitetyn perusteella voidaan päätellä, että kaikki SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät korkotuen osalta.

([4]) EUVL C 16, 22.1.2009, s. 1. Tiedonantoa muutettiin lokakuussa 2009 (EUVL C 261, 31.10.2009).

([5]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 730/79, Philip Morris Holland v. komissio, 17.9.1980 antama tuomio, Kok. 1980, s. 2671.

([6]) Katso erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 102/87, Ranska v. komissio, 13.7.1988 antama tuomio, Kok. 1988, s. 4067.

([7]) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-280/00, Altmark Trans GmbH, 24.7.2003 antama tuomio, Kok. 2003, s. I-7741, 81 kohta.

IV.1.2 *Valtiontakaus*

(32) Kreikan valtio päätti ministeriön päätöksellä nro 2/88675/0025/9.12.2008 antaa osuuskunnille takauksen niitä lainoja varten, joista sovittiin Agrotiki Trapeza -pankin kanssa. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteereitä sovelletaan yleensä takauksiin. Kuten EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina annetun komission tiedonannon ([8]), jäljempänä 'takauksia koskeva tiedonanto', 2.1 kohdassa mainitaan, valtion suoraan myöntämät takaukset voivat käytännössä olla valtiontukea. Valtiontakauksesta saatava hyöty on se, että valtio vastaa takaukseen liittyvästä riskistä. Yleensä tällaisen riskin ottamisesta on suoritettava asianmukainen takausmaksu (takauksia koskevan tiedonannon 2.2 kohta). Jos valtio luopuu tällaisesta maksusta, yritys hyötyy ja samalla käytetään valtion varoja. Tässä tapauksessa takaus siis maksetaan valtion varoista. Takauksia koskevassa tiedonannossa tehdään myös selväksi, että kyseessä voi olla valtiontakaus, vaikka kävisi ilmi, ettei valtio joutuisi koskaan maksamaan takaamaansa määrää.

(33) Etu, jonka osuustoimintaliitot ja viime kädessä maanviljelijät takauksesta saavat, on selvä: lainanottajien ei tarvinnut, ainakaan ennen 30 päivää maaliskuuta 2011 (ks. johdanto-osan 22 kappale) suorittaa asianmukaista takausmaksua, joka on yleensä suoritettava sille taholle, joka ottaa riskin. Valtiontakauksella lainanottajat myös saavat lainalleen rahoitusmarkkinoilla yleisesti saatavilla olevia edullisemmat ehdot takauksettomaan tilanteeseen verrattuna. Takauksia koskevan tiedonannon 3.4 kohdassa luetellaan kaikki ehdot, joiden on täytyttävä, jottei valtiontakausjärjestelmän katsota muodostavan valtiontukea. On selvää, että käsiteltävänä oleva toimenpide ei täytä kaikkia näitä ehtoja. Esimerkiksi käsiteltävänä olevassa tapauksessa näyttää siltä, että ainakin kaksi ehtoa jää täyttymättä. Kyseinen takaus kattaa yli 80 prosenttia lainoista, ja käsiteltävänä oleva toimenpide ei näytä sulkevan pois sellaisia lainanottajia, joilla on taloudellisia vaikeuksia.

(34) Kuten johdanto-osan 29 kappaleessa mainitaan, kyseisen tuen välittömät edunsaajat ovat osuuskuntia. Kuitenkin kun otetaan huomioon, että Kreikan valtion myöntämien lainojen tarkoituksena oli kreikkalaisten maanviljelijöiden tulojen nostaminen korottamalla keinotekoisesti hintaa, jolla tuottajat myyvät viljaa osuuskunnille, tuen välilliset edunsaajat ovat maanviljelijöitä (tuottajia). Myös valikoivuutta koskeva edellytys täyttyy, jos tuen edunsaajat ovat ainoastaan kyseisiä osuuskuntia ja maanviljelijöitä, jotka ostivat tai tuottivat viljaa Kreikassa vuonna 2008.

(35) Kun on kyse kilpailun vääristymisen edellytyksestä ja vaikutuksista kauppaan, johdanto-osan 30 kappaleessa mainitut edellytykset ovat voimassa.

([8]) EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10.

(36) Lisäksi Kreikan viranomaiset väittivät, että osuustoimintaliittojen valtiolle luottosopimuksen määräysten mukaisesti antama vakuus osoittaa, että kyseessä ei ole valtiontuki. Komissio kuitenkin päätti tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että väite ei pidä paikkaansa seuraavista syistä: a) Ensinnäkin jos osuuskunnat eivät maksa lainoja takaisin, jää valtion harkintavaltaan, hyödyntääkö se olemassa olevaa vakuutta koskevan sopimuksen mukaisia oikeuksiaan. b) Toiseksi vaikuttaa siltä, että vakuus ei kata lainan kokonaismäärää, koska hinta, jonka osuustoimintaliitto maksoi maanviljelijöille viljasta (kyseisen hinnan pitäisi yleensä vastata lainan määrää), oli markkinahintaa korkeampi.

(37) On lisäksi huomattava, että nämä vakuudet on poistettu ministeriön päätöksellä nro 2/21304/0025/26.10.2010. Kuten johdanto-osan 22 kappaleessa mainitaan, ne korvattiin 2 prosentin takausmaksulla, jonka ensimmäinen erä oli maksettava 30 päivänä maaliskuuta 2011. Kreikan viranomaiset väittivät 7 päivänä kesäkuuta 2011 päivätyssä kirjeessään, että takauksia koskevan tiedonannon mukaisesti tämä takausmaksu on safe harbour -maksu pienille ja keskisuurille yrityksille, joiden maksukykyyn epäsuotuisat olosuhteet voivat vaikuttaa. Tätä väitettä ei voida hyväksyä johdanto-osan 38–40 kappaleessa mainituista syistä.

(38) Ensinnäkin 2 prosentin takausmaksua koskeva säännös annettiin vasta lokakuussa 2010, ja se koski ainoastaan syyskuussa 2010 maksamatta olevia velkoja. Vaikka hyväksyttäisiin, että tämä takausmaksu ei ole valtiontukea (mikä ei pidä paikkansa), valtiontakaus on yhä valtiontukea kyseiseen ajankohtaan asti.

(39) Toiseksi ministeriön päätöstä nro 2/21304/0025/26.10.2010 koskevan lausunnon perusteella näyttää siltä, että osuustoimintaliitoilla on *mahdollisuus*, ei siis *velvollisuus*, hyödyntää kyseistä säännöstä (ks. johdanto-osan 22 kappale). Kreikan viranomaiset ovat tuoneet esille, että lainanottajien on käytännössä hyödynnettävä kyseistä säännöstä. Jos ne eivät maksa lainaa takaisin 30 päivään syyskuuta 2009 mennessä luottosopimuksen 13 artiklan määräysten mukaisesti, valtio voi joutua maksamaan velan kolmen kuukauden kuluessa, mikä puolestaan johtaisi hallinnollisiin täytäntöönpanotoimiin lainanottajaa vastaan. Tätä väitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä: jos valtio maksaa maksamatta olevan määrän kokonaan, ei ole todennäköistä, että se kääntyy alkuperäisen velallisen puoleen ja vaatii siltä kyseistä määrää; valtiolla on aina harkintavalta olla tekemättä niin.

(40) Näyttää siltä, että 2 prosentin takausmaksu ei takauksia koskevan tiedonannon mukaan yksinään sulje pois valtiontuen mahdollisuutta, kuten Kreikan viranomaiset väittävät. Vaikka hyväksyisimme sen, että kaikki tuensaajat ovat pieniä ja keskisuuria yrityksiä, kuten Kreikan viranomaiset väittävät, sovellettava kohta on takauksia koskevan tiedonannon 3.5 kohta. Tiedonannon kyseisessä kohdassa todetaan seuraavaa: jotta kiinteää takausmaksua koskevan järjestelmän puitteissa myönnettyjä takauksia ei katsottaisi valtiontueksi, kaikkien muiden 3.4 kohdan

a, b, c, e, f ja g alakohdassa mainittujen ehtojen on täytyttävä. Kuten johdanto-osan 33 kappaleessa jo todettiin, kyseiset ehdot eivät tässä asiassa täyty: takaus kattaa yli 80 prosenttia lainoista, eikä toimenpide näytä sulkevan pois niitä lainanottajia, joilla on taloudellisia vaikeuksia.

(41) Edellä esitetyn perusteella lainoille annettu valtiontakaus täyttää kaikki 107 artiklan 1 kohdan edellytykset.

IV.2 **Tuen soveltuvuus**

IV.2.1 *Yleistä*

(42) SEUT-sopimuksessa määrätään eräistä poikkeuksista 107 artiklan 1 kohdassa määrätystä yleisperiaatteesta, jonka mukaan valtiontuet eivät sovellu sisämarkkinoille. Joitakin näistä poikkeuksista ei selvästikään voida soveltaa käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Tämä koskee erityisesti 107 artiklan 2 kohdassa määrättyjä poikkeuksia, jotka koskevat sosiaalisia tukia, luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi tarkoitettuja tukia sekä Saksan yhdistymiseen liittyviä tukia.

(43) Sama pätee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohdan poikkeuksiin, koska käsiteltävänä olevia tukia ei ollut tarkoitettu taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, eikä Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden edistämiseen eikä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.

(44) Näin ollen ainoa käsiteltävänä olevassa tapauksessa mahdollinen poikkeus on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeus, jonka mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Tällaisen poikkeuksen myöntämiseksi tukien on oltava valtiontukiin sovellettavien unionin sääntöjen mukaisia. Maatalousalalla nämä säännöt on annettu maa- ja metsätalousalan valtiontukea koskevissa suuntaviivoissa vuosiksi 2007–2013 ([9]), jäljempänä 'suuntaviivat'.

(45) Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan käsiteltävänä olevan toimenpiteen tarkoituksena oli korjata vuoden 2008 tilanne, jolloin Kreikassa oli viljan ylituotantoa. Kreikan viranomaiset myönsivät 19 päivänä maaliskuuta 2010 päivätyssä kirjeessä, että yksi toimenpiteen tavoitteista oli "turvata tuottajille vähimmäistulot".

(46) Lisäksi jos 150 miljoonan euron lainojen tarkoituksena oli se, että osuustoimintaliitot ostavat viljaa jäseniltään (9. joulukuuta 2008 tehty ministeriön päätös nro 8264), vaikuttaa siltä, että tuki myönnettiin tuotantomäärien perusteella.

(47) Kreikan myöntämä tuki ei ole suuntaviivojen eikä muiden kyseistä alaa koskevien unionin sääntöjen mukainen, eivätkä Kreikan viranomaiset ole kiistäneet sitä. Sen vuoksi käsiteltävänä oleva tuki on toimintatukea, jonka tarkoituksena oli maanviljelijöiden tulojen nostaminen korottamalla keinotekoisesti viljan hintaa. Tällaiset interventiot on tiukasti kielletty valtiontukia koskevassa unionin lainsäädännössä.

(48) Olisikin muistettava, että Euroopan unionin toimivaltaisten tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan toimintatuet, toisin sanoen tuet, joilla pyritään vähentämään yrityksille niiden tavanomaisesta toiminnasta aiheutuneita kustannuksia, vääristävät periaatteessa kilpailua, jos ne eivät toisaalta edistä minkään taloudenalan kehitystä ja niistä koituu tuensaajille keinotekoista etua, joka vääristää pysyvällä tavalla kilpailua ja vaikuttaa kauppaan yhteisen edun vastaisella tavalla.

(49) Euroopan unionin maataloustuotteiden markkinoita säännellään laajasti erityisesti yhteisillä markkinajärjestelyillä. Yhteisten markkinajärjestelyjen tehtävänä on muun muassa taata vilpitön kilpailu asianomaisen alan toimijoiden välillä Euroopan unionissa. Näyttää siltä, että Kreikan käyttöön ottama ja rahoittama markkinatukitoimenpide ei ole viljan yhteisen markkinajärjestelyn tavoitteiden mukainen ja uhkaa häiritä vakavasti sen toimintaa.

(50) Kuten tuomioistuin ([10]) on useaan otteeseen korostanut, jäsenvaltion puuttuminen markkinamekanismeihin, lukuun ottamatta niitä, joista on erikseen säädetty unionin lainsäädännössä, saattaa häiritä yhteisten markkinajärjestelyjen toimintaa ja aiheuttaa perusteetonta etua tietyille taloudellisille ryhmille unionissa. Tuomioistuin on erityisesti viimeaikaisessa oikeuskäytännössään ([11]) muistuttanut jälleen, että jäsenvaltiot eivät voi enää antaa yksipuolisesti kansallisia säännöksiä, jotka vaikuttavat yhteisellä markkinajärjestelyllä säänneltyyn hinnanmuodostusmekanismiin samassa tuotantovaiheessa sellaisilla aloilla, joita koskee yhteinen markkinajärjestely – varsinkin jos järjestely perustuu yhteiseen hintajärjestelmään.

([9]) EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.

([10]) Ks. esim. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 83/78, Redmond, 29.11.1978 antama tuomio (nk. Pigs Marketing Board -tuomio), Kok. 1978, s. 2347, 60 kohta.

([11]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-283/03, Kuipers, 26.5.2005 antama tuomio, Kok. 2005, s. I-4255, 42, 49 ja 53 kohta).

(51) On huomattava, että käsiteltävänä olevan tapauksen kaltaiset kansalliset hintatukimekanismit vaarantavat yhteisen hintajärjestelmän ja yleisemmällä tasolla yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevien unionin asetuksilla luotujen mekanismien tarkoituksen, vaikka niiden tavoitteena olisi maanviljelijöiden tulojen tukeminen.

(52) Komissio tarkasteli tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille myös ottaen huomioon yhteisön tiedonannon ”Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi” ([12]). Vaikka tuensaaja olisikin ollut tuen myöntämishetkeen saakka näiden suuntaviivojen 2 osassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys (mikä ei ole selvää), Kreikan viranomaiset eivät ole osoittaneet millään tavoin, että tuen myöntämistä tietylle tuensaajalle käsiteltävänä olevassa tapauksessa voitaisiin mahdollisesti perustella suuntaviivojen monilla ehdoilla.

IV.2.2. *Tilapäiset puitteet*

(53) Oikeuttaakseen tukien myöntämisen Kreikan viranomaiset viittaavat talouskriisiin ja siihen, että osuuskunnilla ei ollut mahdollisuutta saada rahoitusta. Komissio myönsi vuonna 2009, että talouskriisi oli vakava ja pidensi nk. tilapäisten puitteiden ([13]) voimassaoloa. Tilapäisissä puitteissa sisämarkkinoille soveltuvaksi katsotaan enintään 15 000 euron suuruiset tuet maataloustuotannon alkutuotannossa toimiville.

(54) Kreikan viranomaiset väittivät 21 päivänä tammikuuta 2011 päivätyssä kirjeessään, että tilapäisissä puitteissa hyväksytään niin lainoille annettu korkotuki kuin valtiontakauskin. Ne väittivät erityisesti, että kyseisiä lainoja myönnettiin finanssi- ja talouskriisin aikana vuonna 2008 ja 2009 ja että kyseisten toimenpiteiden tarkoituksena oli selviytyä tuolloisesta kriisistä. Ne lisäsivät, että lopullisten tuensaajien (liiton jäsenten) suuren määrän vuoksi kunkin tuensaajan korottomasta lainasta saama hyöty oli niin vähäinen, ettei sillä voitaisi katsoa olevan vääristäviä vaikutuksia. Lopuksi Kreikan viranomaiset väittivät, että tilapäisten puitteiden 7 kohdan mukaan kyseiset säännökset ovat yhä voimassa myös silloin, kun on kyse ilmoittamattomista valtiontukijärjestelmistä.

(55) Komissio ei voi hyväksyä Kreikan viranomaisten väitteitä eikä tilapäisten puitteiden säännösten soveltamista tässä tapauksessa. Ensinnäkin tilapäisten puitteiden soveltamisala laajennettiin käsittämään maatalouden alkutuotanto vasta 31 päivänä lokakuuta 2009 ([14]). Sen vuoksi tilapäiset puitteet eivät kata valtiontukitoimenpiteitä, jotka hyväksyttiin ennen kyseisten tilapäisten puitteiden muuttamisesta annetun tiedonannon voimaantuloa. Ministeriön päätöksen nro 56700/B.3033/8.12.2008 1 §:n mukaan korkotuki koskee lainoja, jotka oli myönnetty vuonna 2008 tai myönnettäisiin saman vuoden aikana. Sen perusteella voidaan päätellä, että kyseiset lainat ja siis valtiontuki on myönnetty ennen 31 päivää lokakuuta 2009.

(56) Toiseksi komissio huomauttaa, että kyseiset toimenpiteet eivät täytä tilapäisten puitteiden edellytyksiä, joiden mukaan, jotta tällaisen tuen voitaisiin katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, sitä on sovellettava koko maatalousalalla eikä vain tiettyyn tuoteryhmään, joka on tässä käsiteltävänä olevassa tapauksessa vilja-ala.

V. **PÄÄTELMÄT**

(57) Komissio toteaa, että Kreikka on myöntänyt edellä mainitun tukitoimenpiteen sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa. Kun otetaan huomioon, että tuki ei sovellu sisämarkkinoille, Kreikan on lopetettava toimenpiteen soveltaminen ja perittävä tuensaajilta niille annettu tuki takaisin.

(58) Yksittäiset tuet, jotka on myönnetty käsiteltävänä olevan toimenpiteen perusteella, eivät ole tukea, jos ne myöntämishetkellä täyttävät Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 ([15]) 2 artiklan nojalla annetussa, tuen myöntämishetkellä sovellettavassa asetuksessa säädetyt edellytykset.

(59) Yksittäiset tuet, jotka on myönnetty käsiteltävänä olevan toimenpiteen perusteella ja jotka niiden myöntämishetkellä täyttävät asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan nojalla säädetyt edellytykset tai jotka on myönnetty osana jotakin muuta hyväksyttyä tukiohjelmaa, soveltuvat sisämarkkinoille kyseisten tukimuotojen voimassa olevaan tuki-intensiteetin enimmäismäärään asti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Viljantuottajien ja viljaa keräävien osuuskuntien hyväksi toteutettu toimenpide, josta määrättiin ministeriön päätöksissä nro 56700/B.3033/8.12.2008 ja nro 2/88675/0025/9.2.2008 ja joka toteutettiin lainoina, joilla on Kreikan valtion takaus ja korkotuki, on valtiontukea. Kyseinen valtiontuki, jonka Kreikka sääntöjenvastaisesti myönsi ja joka rikkoo Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa, ei sovellu sisämarkkinoille.

2 artikla

Yksittäiset tuet, jotka on myönnetty 1 artiklassa mainitun toimenpiteen perusteella, eivät ole tukea, jos ne myöntämishetkellä täyttävät asetuksen (EY) N:o 994/98 2 artiklan nojalla annetussa, tuen myöntämishetkellä sovellettavassa asetuksessa säädetyt edellytykset.

([12]) EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.
([13]) Ks. alaviite 4.
([14]) Ks. tiedonanto tilapäisten puitteiden muuttamisesta (EUVL C 261, 31.10.2009, s. 2).
([15]) EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1.

3 artikla

Yksittäiset tuet, jotka on myönnetty 1 artiklassa mainitun toimenpiteen perusteella ja jotka niiden myöntämishetkellä täyttävät asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan nojalla säädetyt edellytykset tai jotka on myönnetty osana jotakin muuta hyväksyttyä tukiohjelmaa, soveltuvat sisämarkkinoille kyseisten tukimuotojen voimassa olevaan tuki-intensiteetin enimmäismäärään asti.

4 artikla

1. Kreikan on perittävä 1 artiklassa tarkoitetun toimenpiteen nojalla myönnetty sisämarkkinoille soveltumaton tuki takaisin tuensaajilta.

2. Takaisinperittävään summaan sisällytetään korko, joka on kertynyt siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen takaisinperintään saakka.

3. Korolle on laskettava korkoa komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ([16]) V luvun säännösten mukaisesti.

4. Kreikan on peruttava 1 artiklassa tarkoitetun tuen mukaiset maksamatta olevat maksut tämän päätöksen tiedoksi antamisesta alkaen.

5 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetun toimenpiteen nojalla myönnetyt tuet on perittävä takaisin välittömästi ja tosiasiallisesti.

2. Kreikan on varmistettava tämän päätöksen täytäntöönpano neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

6 artikla

1. Kreikan on toimitettava kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta komissiolle seuraavat tiedot:

a) luettelo tuensaajista, jotka ovat saaneet tukea 1 artiklassa tarkoitetun toimenpiteen nojalla, ja kunkin tuensaajan saaman tuen kokonaismäärä;

b) kultakin tuensaajalta takaisinperittävä kokonaismäärä (tuki ja siitä perittävä korko);

c) tarkka kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi;

d) asiakirjatodisteet, jotka osoittavat, että tuensaajat on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Kreikan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kunnes 1 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperintä on saatu päätökseen. Sen on annettava välittömästi komission pyynnöstä tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on annettava myös yksityiskohtaisia tietoja tuensaajilta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

7 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 25 päivänä tammikuuta 2012.

Komission puolesta

Dacian CIOLOȘ

Komission jäsen

([16]) EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.